

تک نرخی شدن ارز دوباره روی میز دولت آمد؛

جدال دیدگاه‌ها درباره تک‌نرخی شدن ارز؛ ضرورت یا تهدید؟

■ **به گفته کارشناسان اقتصادی، تک‌نرخی شدن ارز از یک سو ضرورتی اجتناب‌ناپذیر برای پایان دادن به فساد و رانت است، اما از سوی دیگر بدون در نظر گرفتن حمایت‌های معیشتی و جبرانی، می‌تواند آثار مخربی بر زندگی اقشار آسیب‌پذیر داشته باشد.**

گروه اقتصادی – وعده تک‌نرخی شدن ارز در دولت‌های پیشین بارها مطرح شده، اما به دلایل متعددی محقق نشده‌است. کمیو منابع ارزی، عدم هماهنگی بین دستگاه‌های اجرایی و فشارهای اقتصادی، موانع اصلی این مسیر بوده‌اند. اما به تازگی وزیر امور اقتصادی و دارایی در این رابطه اظهار نظر کرده و گفته که تلاش می‌کنیم تغییراتی به وجود بیاوریم که به سمت تک نرخی شدن ارز حرکت کنیم که واقعا بازار ارز یک‌نرخ داشته باشد و بانک مرکزی بتواند آن نرخ را در قانون خودش که سیاست‌های شانور مدیریت شده‌است مدیریت و کنترل کند. تا افزایش نرخ ارز به صورت جهشی نداشته باشیم و اقتصاد بتواند ثبات داشته باشد.

هیچ مانع قانونی وجود ندارد؛ تک‌نرخی شدن ارز تنها راه مقابله با فساد

در همین زمینه کارشناسان اقتصادی در گفت‌وگویی به اظهار نظر در این زمینه پرداخته و هر کدام دلایل خود را در خصوص ضرورت و عدم ضرورت آن عنوان کردند.

طهماسب مفاهری – رئیس کل اسبق بانک مرکزی – در این گفتوگو تأکید کرد: تک‌نرخی شدن ارز یک ضرورت است و تا زمانی که اجرا نشود فساد، رانت و مفاسد اقتصادی در کشور ادامه خواهد داشت.

وی با اشاره به تجربه موفق دولت اصلاحات در تحقق این سیاست افزود: در آن دوره، تک‌نرخی شدن ارز باعث کاهش تورم، رشد سرمایه‌گذاری و رونق تولید شد. این مسیر اکنون نیز در دولت چهاردهم قابل تکرار است، مشروط بر اینکه تصمیمات جبرانی برای پایداری منفی احتمالی آن در نظر گرفته شود.

مفاهری تصریح کرد: هیچ مانع قانونی در مسیر این سیاست وجود ندارد و اگر هم باشد، با یک لایحه ساده قابل اصلاح است. مشکل اصلی گردن‌کلفت‌هایی هستند که از چند نرخی بودن ارز سود می‌برند.

ندری: تک‌نرخی شدن بدون حمایت معیشتی، اقشار حقوق‌بگیر

حجازی عضو هیئت نمایندگان اتاق بازرگانی ایران: دخالت‌های غیر کارشناسانه، بالای جان تولیدکنندگان است

گروه اقتصادی – عضو هیئت نمایندگان اتاق بازرگانی ایران، با انتقاد از برخی مدیران ناکارآمد وزارت صنعت، معدن و تجارت گفت: دخالت‌های غیر کارشناسانه و انتصابات غیر تخصصی، تولیدکنندگان را خسته کرده و آینده تولید ملی را با تهدید جدی مواجه کرده است.

ابوالفضل حجازی، عضو هیئت نمایندگان اتاق بازرگانی ایران به شرح شرایط ویژه سال جاری اشاره کرد و گفت: در سال جاری با وضعیت متفاوتی نسبت به سالهای گذشته مواجهه بودیم و در پی حمله ناچرانمرانه رژیم کودککش صهیونیستی به کشور، تولیدکنندگان با وجود شرایط سخت، بایستادگی در کنار ملت و نظام مقدس جمهوری اسلامی، نه تنها فعالیت خود را ادامه دادند، بلکه پرداخت حقوق کارکنان خود را نیز متوقف نکردند.

وی افزود: تأکید بر صنعت و تولید همواره از محورهای اصلی فرمایشات مقام معظم رهبری در شعارهای سال بوده است. با این حال، دخالت‌هایی بی‌مورد و غیر کارشناسانه برخی مسئولان، امروز به یکی از مهم‌ترین موانع تولید تبدیل شده‌است.

عضو هیئت نمایندگان اتاق بازرگانی ایران ضمن انتقاد از انتصابات غیر تخصصی گفت: متأسفانه در بسیاری از موارد، افرادی بدون

تخصص و تجربه، در جایگاه وزیر یا مدیر قرار می‌گیرند و نبود تیم کارشناسی موجب ایجاد مشکلات جدی در عرصه تولید شده‌است. این موضوع نوعی ظلم در حق تولیدکننده و مصرف‌کننده به‌شمار می‌رود، چرا که مدیران ناکارآمد همانند چکشی بر سر تولید فرود می‌آیند.

حجازی با اشاره به عملکرد ستاد تسهیل و رفع موانع تولید اظهار کرد: این سستادها در بسیاری از موارد راهکارهای مناسبی برای حل مشکلات تولیدکنندگان ارائه می‌دهند، اما مسئولین برخی استان‌ها به دلایل شخصی و غیر کارشناسی از اجرای آن‌ها خودداری می‌کنند.

وی تأکید کرد: امروز باید مدیران دلسوز و متخصص بر سر کار بیایند. تولیدکنندگان با وجود تحریم‌ها، توانایی تأمین ارز مورد نیاز خود را دارند و اعتبار آن‌ها نزد فروشندگان خارجی نیز برقرار است، اما دخالت‌های وزارت صنعت، معدن و تجارت (صمت) و تصمیم‌گیری‌های غیر کارشناسی، مانع جدی برای مسیر شده‌است. هر چه هیئت نمایندگان اتاق بازرگانی ایران در ادامه با اشاره به فقدان برخی فرماندهان ارشد کشور در جریان حوادث اخیر تصریح کرد: ما در کمتر از چند ساعت، بهترین فرماندهان خود را از دست دادیم؛ افرادی که

تا آخر امسال انجام می‌شود؛

خدا حافظی پولدارها بایارانه

بر اساس این بند، سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها موظف است، یارانه نقدی، مستمری خانوارهای تحت پوشش کمیته‌امدادامام‌خیمینی (ره) (منوط به عدم مغایرت با اساسنامه این نهاد) و سازمان بهزیستی کشور و یارانه آرد نان (خرید تضمینی گندم) را مستقیماً به حساب ذی‌نفع نهایی پرداخت کند.

با توجه به لزوم پسررسی دقیق وضعیت اقتصادی خانوارها، حذف دهک‌های پر درآمد از دریافت یارانه نقدی به تدریج در حال اجراست اما باید تا پایان سال جاری تعیین تکلیف شود.

رئیس سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها بیان این که ۹۲ درصد مردم در حال دریافت یارانه هستند، خواستار تغییر ساختار حمایتی کشور به سمت نظام تأمین اجتماعی مشروط و مبتنی بر عملکرد شد.

پس از واریز جدیدترین یارانه نقدی ۳۰۰ هزار تومانی دهک‌های چهارم تا نهم در ۳۱ فروردین ۱۴۰۴ اعداد و ارقام از حذف ۴۳۳ هزار نفر از دریافت یارانه حکایت داشت. سپس احمد میدری، وزیر کار اعلام کرد که در دولت چهاردهم تاکنون یارانه ۵۰ هزار نفر قطع شده که ۱۵۰ هزار نفر شان مقیم خارج از کشور بودند.

واردکنندگان، ثبات اقتصادی و بهبود معیشت مردم هم راستا دانست، به عقیده سسکاندار اقتصادی کشور، برای حل کامل چالش‌های صادراتی و وارداتی، حرکت به سمت تک‌نرخی شدن ارز ضروری است و در این رابطه بانک مرکزی، مجلس شورای اسلامی و وزارت اقتصاد در حال بررسی این موضوع هستند و پیشنهادات اصلاحی در دولت مطرح خواهد شد.

مدنی‌زاده معتقد است که با حرکت به سمت نظام ارزی تک‌نرخی و مدیریت شانور نرخ ارز توسط بانک مرکزی، می‌توانیم نوسانات و جهش‌های ارزی را کاهش دهیم و ثبات اقتصادی را برای حمایت از تولید و بهبود زندگی مردم محقق کنیم.

ایده تک نرخی شدن ارز در ابتدای دولت چهاردهم به جد دنبال شد و در آن زمان با نزدیک شدن نرخ ارز نیمایی به بازار آزاد و همچنین متعاقب آن خداحافظی با ارز نیمایی و آغاز فعالیت بازار ارز تجاری در مرکز مبادله، بستری تقریباً شانور برای نرخ ارز رسمی ایجاد شد تا در زمان لازم با مدیریت شانور نرخ ارز بتوان از تکانه‌های ارزی و اثرات نوسانات ارزی تا حدی جلوگیری شود.

البته پیش از این، عبدالناصر همتی – وزیر سابق اقتصاد – یکی از حامیان جدی تک‌نرخی شدن ارز بود و اعتقاد داشت که با تک‌نرخی شدن ارز، بساط بسیاری از رانته‌های ارزی بر پیچیده و همین موضوع به کاهش قاچاق کالا نیز منتج خواهد شد.

اما طی سالی که گذشت، تکانه‌های سیاسی به حدی بالا بود که سیاستگذار پولی (بانک مرکزی) که وظیفه کنترل نرخ ارز و مدیریت سیاست پولی کشور را بر عهده داشت، نتوانست در آن برهه زمانی برنامه تک‌نرخی شدن ارز را عملیاتی کند و معتقد است اجرای سیاست تک‌نرخی شدن ارز، شرایط اقتصادی را در وضعیت تحریمی و وجود ریسک‌های سیاسی، با چالش روبرو می‌سازد.

اما بانک مرکزی نیز، آنگونه رفتار نکرد که سیاست تثبیت را به صورت سفت و سخت اجرایی کند و در برخی موارد، به‌ستر حرکت به سمت تک نرخی شدن ارز را فراهم کرد که یک نمونه آن تجعيل در راه

آغاز تخصصی شدن بانک‌ها؛ گره ناترازی باز می‌شود؟

گروه اقتصادی – با توجه به تصویب دستورالعمل اخیر بانک مرکزی و آغاز فرآیند تفکیک بانک‌ها در راستای تخصصی شدن، بانک‌ها به شش دسته «جامع»، «تجاری»، «تخصصی» (پس انداز و تسهیلات مسکن)، «قرض الحسنه» تقسیم می‌شوند که در این صورت، هر کدام روش، ساختار و استراتژی منحصر به فردی خواهند داشت و نوع فعالیت‌های مجاز هر کدام، چگونگی تأمین منابع مالی و روش‌های تخصیص آن مشخص خواهد شد. که به اعتقاد کارشناسان، این اقدام بخشی از ناترازی بانک‌ها را نیز بر طرف خواهد کرد.

یکی از چالش‌هایی که شبکه و نظام بانکی کشور با آن دست و پنجه نرم می‌کند، تعدد بانک‌های است که همگی یک کار مشترک انجام می‌دهند. کافی است که در یک بانک حساب داشته باشید و قنابت حساب شما یا به اصطلاحی امتیاز حساب شما، در حد مطلوب باشد، فارغ از اینکه، هدف از تأسیس آن بانک چه باشد و بانک بیشتر در چه حوزه‌هایی فعالیت می‌کند، می‌توانید تسهیلات بانکی دریافت کنید. این در حالی است که عدم مشخص بودن و حیطه اختیارات فعالیت بانک در بانک‌های عامل، روز به روز آنها را از فعالیت تخصصی دور کرده و اکثر بانک‌ها در حوزه‌های جامع فعالیت می‌کنند.

البته خالی از لطف نیست که بدانیم بسیاری از تسهیلات تکلیفی که بر شبکه بانکی اعمال می‌شود به عدم تخصصی بودن بانک‌ها دامن زده است. برای مثال زمانی که دولت تکلیف می‌کند، بانک‌ها مکلف هستند طی یک سال ۲۰۰ هزار میلیارد تومان تسهیلات قرض الحسنه در حوزه ازدواج و فرزندآوری پرداخت کنند، بانک مرکزی مجبور می‌شود برای اینکه ترانه نام برخی از بانک‌ها منفی نشود، این تسهیلات تکلیفی را میان شبکه بانکی تقسیم کند.

چرا هنوز بانک‌ها تخصصی نیست؟

برای مثال اواخر اردیبهشت ماه سال جاری بود –در پاسخ به سوال خبرنگار ایستامبکی بر اینکه چرا یک بانک که نام آن تخصصی است در حالی ۲۰۰ میلیارد تومان تسهیلات تکلیفی ازدواج و فرزندآوری در سال ۱۴۰۳ اعطا کرد، فقط ۴۴۰ میلیارد تومان وام در حوزه مسکن محرومین و ایثارگران پرداخت کرده است، گفت: متأسفانه این موضوع درست است و همین مسئله است که بارها گفتیم باید به سمت تخصصی شدن بانک‌ها حرکت کنیم.

سیاستگذار پولی کشور در تشریح این موضوع اظهار کرد: برای مثال اگر قرار است وام ازدواج اعطا شود این کار را باید فقط چند بانک انجام دهد و نمی‌توان تکلیف کرد که همه بانک‌ها در صورت تخصصی شدن، همه نوع تسهیلات را

انرژی بازار ارز تجاری یا به اصطلاحی ارز توافق بود که البته این ارز نیز کاملاً توافقی نیست و از یک دامنه نوسان معاملاتی بر خوردار است.

رئیس کل بانک مرکزی بارها در گفته‌های خود تأکید کرده بود که فعلاً امکان تک نرخی کردن ارز وجود ندارد اما باید فاصله بین نرخ‌های ارز به حداقل برسد.

سال گذشته و در جریان سی و یکمین همایش سالانه سیاست‌های پولی و ارزی (در خردادماه ۱۴۰۳) بود که فرزین گفت: در شرایط فعلی و در شرایط تحریم به دلیل محدودیت‌ها، امکان تک نرخی کردن ارز وجود ندارد. همچنین ایجاد انتظارات تورمی منفی از طریق کانال‌های غیر رسمی و بازار قاچاق، موجب اثر گذاری بر نرخ ارز شده و التهاب آفرینی از طریق نرخ گذاری‌های غیر رسمی نیز در این شرایط مزید بر علت شده تا به همراه شوک‌ها و مخاطرات سیاسی، نرخ ارز بعضی اوقات دچار تلاطم شود.

به اعتقاد رئیس کل بانک مرکزی، برای اینکه جریان ورود کالا و خدمات به کشور بدون خدشه ادامه یابد و نیازهای ضرور مردم تأمین شود و بازار، هویت پیش‌بینی‌پذیر خود را حفظ کند، چاره‌ای جز اجرای سیاست تثبیت نداریم. بنابراین امکان تک نرخی شدن ارز هم‌زمان با اجرای سیاست‌های تثبیت وجود ندارد اما در عین حال باید تلاش کنیم تا فاصله میان نرخ‌ها به حداقل برسد، چراکه ایجاد فاصله در نرخ‌ها پستر ساز رانت است.

با این حال، همانطور که گفته شد، راه اندازی بازار ارز تجاری که نسبت به ارز نیمایی ارز بستر معاملات بی به روز شده‌تری بر خوردار است و معاملات ارز در کشور را در بستری رسمی محقق می‌کند، یکی از برنامه‌هایی بود که با هدف کاهش فاصله میان نرخ‌های ارز (ارز رسمی و ارز بازار آزاد) صورت گرفت و یکی از مهم‌ترین

اقداماتی که در این رابطه صورت گرفت، رسمیت بخشیدن به بازار ارز تجاری بود؛ چراکه سیاستگذار پولی معتقد است که ارز اصلی و غالب مورد نیاز تجارت در کشور توسط بازار ارز تجاری تأمین می‌شود و نیازی به رجوع به بازار آزاد یا به اصطلاحی بازار غیر رسمی ارز نیست.

در این رابطه بسیاری از کارشناسان اقتصادی معتقدند که در شرایط تحریمی نمی‌توان به صورت واقعی و ۱۰۰ درصدی تک نرخی شدن ارز را عملیاتی کرد و در طرف مقابل نیز برخی دیگر معتقدند که چند نرخی بودن ارز و با فاصله میان نرخ ارزها باعث می‌شود که رانته‌های ارزی شکل بگیرد و در نهایت باید به سمت تک نرخی شدن ارز حرکت کرد و به عبارتی چاره‌نهایی جلوگیری از قاچاق و همچنین رانت ارز، همان تک نرخی شدن ارز است و شاید همین مسائل باعث شده تا ساکناندار وزارت اقتصاد خبر از بررسی ابعاد مربوط به حرکت به سمت تک نرخی شدن ارز توسط بانک مرکزی، مجلس شورای اسلامی و وزارت اقتصاد، دهد و همانطور که در ابتدا به آن اشاره شد این اقدام را با هدف کاهش مشکلات صادرکنندگان و واردکنندگان، ثبات اقتصادی و بهبود معیشت مردم هم راستا دانست.

با این حال، از آنجاکه بدنه مدیریت اقتصادی کشور و همچنین نهاد قانون‌گذار در حال بررسی ابعاد این موضوع هستند و برنامه‌هایی در این رابطه در نظر دارند که به گفته وزیر اقتصاد، دولت مطرح خواهد شد، اما آنچه باید به آن توجه داشت این مسئله است که زمان اجرای سیاست تک نرخی شدن ارز و نحوه عملکرد این سیاست و همچنین چگونگی فرایند تک نرخی شدن ارز در شرایط فعلی اقتصادی، شاید حتی بیش تر از سیاست تک نرخی شدن اهمیت داشته باشد.

چرا باید بانک‌ها تخصصی شوند؟

پاسخ این سوال که چرا باید بانک‌ها تخصصی شوند؛ خود در سوال دیگری نهفته است که چرا نباید شبکه بانکی به صورت تخصصی کار کندو حیطه کار دی هر بانک مشخص باشد.

وقتی بانک‌ها تخصصی باشند، هر کدام روش، ساختار و استراتژی منحصر به فردی را دنبال می‌کنند که بر اساس آن مشخص می‌شود که چه نوع فعالیت‌هایی برای آنها مجاز است. منابع مالی‌شان چگونه تأمین می‌شود و این منابع را، به چه کدام به حوزه‌های اختصاص می‌دهند. در نتیجه،

بعد از تخصصی شدن بانک‌ها، نظارت بر آنها ساده‌تر می‌شود و می‌توان برای هر نوع بانک، مقررات و چارچوب‌های نظارتی مشخصی تعیین کرد.

گذشته از این، تخصصی شدن به معنای تمرکز بر ارائه خدمات مالی خاصی است که به نیازهای مشخص مشتریان پاسخ می‌دهد. این فرآیند شامل ایجاد اهدافی تخصصی در بانک‌هاست که هر کدام به حوزه‌های خاص، مانند بانکداری شرکتی، بانکداری سرمایه‌گذاری یا بانکداری خرد و رفروشی می‌پردازند که با تحقق این هدف، موسسات مالی می‌توانند پتانسیل بیشتری در بهینه‌سازی منابع خود داشته باشند.

در سده ۹۰ قانون برنامه هفتم توسعه نیز به صراحت آمده است که بانک مرکزی مکلف است در چارچوب قوانین تا پایان سال اول برنامه (امسال)، دستورالعمل تأسیس، فعالیت، نحوه اداره و نظارت بر موسسات اعتباری را به تفکیک انواع، شامل «جامع»، «تجاری»، «تخصصی»، «پس انداز و تسهیلات مسکن»، «توسعه‌ای» و «قرض الحسنه»، متناسب با ماهیت و مقتضیات تخصصی به عنوان یکی از موانع تخصصی شدن بانک‌ها مطرح نشده، اما از این مباحث می‌توان نتیجه گرفت تسهیلاتی که دولت بر آنها تکلیف می‌کند باعث می‌شود شبکه بانکی نتواند آنگونه که باید در بخش‌های تخصصی وظیفه اصلی خود یعنی تأمین مالی را انجام دهد.

برای مثال بیایید تصور کنیم که بانک مسکن جای اینکه تمام منابع خود را صرف توسعه ساخت مسکن و حمایت برای خرید مسکن کند، سالانه مکلف است بخشی از منابع خود را صرف اعطای تسهیلات تکلیفی قرض الحسنه مانند ازدواج و فرزندآوری کند. یا اینکه برای مثال دوم، تصور کنید که بانکی مانند توسعه صادرات، جای اینکه تسهیلات و منابع خود را صرف حمایت از تولیدکنندگان رشد اقتصادی و در نهایت افزایش صادرات کند، مکلف می‌شود بخشی از منابع خود را به تسهیلات تکلیفی، اختصاص دهد.

مثال‌هایی از این دست است که شبکه بانکی را با ناترازی‌هایی روبرو می‌کند که هر چند سال یکبار زمزمه انحلال برخی از بانک‌ها یا موسسات اعتباری مطرح می‌شود و در نهایت با انحلال یا ادغام آنها در یک بانک بزرگتر، به‌سرا انجام می‌رسد که درمان مناسبی برای اصلاح سیستم بانکی کشور نیز به حساب نمی‌آید. مشکل بزرگ‌تر آنجاست که زمانی که یک بانک ناآزار در یک بانک بزرگتر ادغام می‌شود (نمونه‌ای که طی سال‌های گذشته چند بار رخ داد)، بسیاری از مشکلات خود را به بانک جدید منتقل می‌کند و شاید در نهایت به عدم فعالیت سرمایه بانک بزرگتر در بلند مدت نیز دامن برزند.

کلیه سفارشات

MDF، چوبی

دکوراسیون غرفه و منزل

تلفن: ۷۷۹۸۲۵۲

صنایع چوب

حلاج کیش